

42. smotra folklornih amatera

VI. koncert; Pomladci kulturno umjetničkih društava; 1.06.2019. - KD Vatroslav Lisinski, 11:00 sati

1. Kulturno umjetnička udruga Staro Brestje

Kombinirana dječja folklorna skupina

Imala sa jednu kokošicu - dječje igre, pjesme i plesovi Jezera (praizvedba)

Djevojčice odjevene u cjelovitu nošnju otoka Murtera nastalu po uzoru na nošnju odraslih te u *cjelače*. Haljine *carze* te pregače potrebno je ugačati u vertikalne nabore. Dužine *carzi* i *cjelača* su, unutar pojedine skupine, korektno usklađenih dužina. Na *cjelače* nije potrebno stavljati prsni nakit (mašnu) jer takav oblik prsnog nakita ne postoji u odjevnom inventaru srednje Dalmacije. Kose djevojčica su uredno upletene u dvije pletenice i omotane oko glave u vijenac ili u košaricu. Pletenice su omotane oko glave na način kako bi se postigao cjeloviti vijenac na tjemenu. Pletenice bi trebalo prvo prekriziti na potiljku pa onda omotati oko glave u vijenac. Dječaci i svirači odjeveni u primjereno ruho sastavljeno od crnih hlača, bijele košulje, crnog prsluka, pojasa i kape. Kod odijevanja članica orkestra potrebno je bolje uskladiti duljine haljina te je nošnju kod jedne sviračice, koja je bila odjevena u nošnju otoka Mljeta, potrebno zamijeniti murterskom ili nošnjom srodnijeg lokaliteta. Obuća, crne šlape, je primjerena no potrebno je sakriti ili ukloniti vidljiva moderna obilježja (etikete i sl.). Pojedine nedovoljno duge bijele čarape potrebno je zamijeniti prikladnijim dovoljno dugim dokoljenkama.

2. Kulturno umjetničko društvo Sijač, Lučko

Kombinirana dječja folklorna skupina

Tiči, mali vrapčići - igre, pjesme i plesovi Moslavine (praizvedba)

Djevojčice su nam u izvedbi folkloru Moslavine predstavile tri varijante oblačenja. Nošnje su ispravno dodijeljene djevojčicama sukladno njihovoj dobi. Najmlađe djevojčice su nosile *cjelače* te rekonstruirane kompletne sastavljene od *rubače*, pregače i *opleća*. Ovaj drugi način oblačenja ove izvođačke dobi rjeđe viđamo na sceni te isto zaslužuje pohvalu. No, potrebno je bolje uskladiti dužine pregača i *rubača* te pospremiti vezice od vezanje pregače i/ ili *rubače*. Između djevojčica su dužine *rubača* bile dobro usklađene. Djevojčice odjevene u navedene dvije varijante bile su ispravno počešljane u dvije pletenice. Kod pojedinih potrebno je poraditi na urednosti- upotrijebiti neko od sredstava za učvršćivanje kose. Treću varijantu narodne nošnje, sastavljene od *rubače* i pregače ukrašene svilovezom te haljetka dugih rukava, nosile su najstarije djevojčice. Ovdje je potrebno bolje uskladiti duljine *rubača* među djevojčicama. Haljetci su bili dobrih veličina. Kose su uređene u jednu pletenicu na čijem kraju je povezana pozamanterijska vrpca. Članovi orkestra odjeveni u *gaće* i košulju od domaćeg platna, crni čojeni prsluk te čizme. Uz moslavačko ruho bolje bi pristajali opanci. Jedna sviračica odjevena je kao i ostatak najstarijih djevojčica. Prilikom odijevanja potrebno je ispod *rubače* odjenuti dovoljan broj uškrobljenih podsuknji. Opanci *kajišari* kod najstarijih djevojčica te čizme kod svirača primjereni.

3. Kulturno umjetničko društvo Frankopan - Remete

Mlađa dječja folklorna skupina

Mi smo djeca vesela - pjesme i plesovi Slavonije (praizvedba)

Djevojčice mlađe dječje folklorne skupine nastupile su u *cjelačama*. Kod ovog vrlo jednostavnog, ali dobi primjerenog, načina oblačenja moguće je poraditi na boljem usklađenju duljina *cjelača* među djevojčicama. *Cjelače* bi trebale biti dužine bar do pola lista. Kose su bile ispravno uređene u dvije pletenice koje su formirane u košaricu zakićenu cvijećem s desne strane. Kose je potrebno ukrasiti simetrično- ili s obje strane glave ili centralno. Članovi orkestra odjeveni u nošnje dobrih veličina

sastavljenu od košulje, *gaća*, prsluka, tkanice i opanaka. Prilikom vezanja *gaća* potrebno je spremati vezice kako ne bi visile ispod košulje.

4. Kulturno umjetničko društvo Frankopan - Remete

Starija dječja folklorna skupina

Mi smo seke bosonoge - pjesme i plesovi Slavonije (praizvedba)

Djevojčice su nastupile u *rubinama* koje su bile raspoređene sukladno tjelesnim proporcijama izvođača no bilo je manjih problema oko dužina. Jedan od načina kako je moguće riješiti problem s duljinom, ako su *rubine* raspoređene sukladno veličini, jest reguliranje dužine *rubina* u pasu. Tkanicu je potrebno opasati na *rubinu* pa nakon toga svezati pregaču *zapreg*. Prsne marama *kalutovi* bili su dobro povezani. Kose su uredno počešljane u košaricu zakićenu cvijećem. Kao i kod mlađe skupine, potrebno je kosu zakriti simetrično. Obuća, opanci *kapičari*, i duljina čarapa primjereni. Kod jedne curice opanci su bili povezani crvenim trakama što se previše isticalo te je u jednom dijelu izvedbe i zasmetalo izvođenju plesa. Primjerenije bi bilo da su opanci povezani nečime manje uočljivim- npr. bijelom keper trakom. Jedini dječak koji je sudjelovao u izvedbi nastupio je u potpunom ruhu sastavljenom od *rubine*, *gaća*, *frosluka*, tkanice, opanaka i šešira.

5. Kulturno umjetničko društvo Vrapčanci

Kombinirana dječja folklorna skupina

Bijelom Bilogorom - igre, pjesme i plesovi Bilogore (praizvedba)

Dječje ruho Bilogore, sukladno uzrastu, prikazano je u tri varijante. Najmanje djevojčice nastupile su u *cjelačama*, one nešto veće u kompletima sastavljenim od *rubače*, pregače i košulje te su najstarije djevojčice, tri plesačice i jedna sviračica, nastupile u zagorskim narodnim nošnjama koje su upućivale na ruho Bilogore uređeno u vertikalne nabore (falde). Dužine *cjelača* odnosno sukanja, kod djevojčica odjevenih u drugoj varijanti, moguće je bolje uskladiti te je više pažnje potrebno posvetiti na urednost unutar pojedinog kompleta- pojedine pregače bile su duže od sukanja. Dužine sukanja kod djevojčica odjevenih u zagorsku nošnju bile su korektne no kod ove varijante potrebno je pripaziti da pregača nije duža od suknje. Možda bi sretnije rješenje bilo da su sve plesačice nastupile u prve dvije varijante nošnji, a da su sviračice odjenule zagorsku nošnju. S obzirom na to da se radi o kombiniranoj skupini mislim da bi se, što se tiče dužine ruha, svakako postigla ujednačenija slika. Kose su uredno počešljane u dvije pletenice. Odabir opanaka, sandala i šlapa kod djevojčica te opanaka i čizama kod dječaka je ispravan. Kod nekoliko djevojčica bijele čarape bile su prekratke. Potrebno je nabaviti čarape koje sežu bar do koljena. Muški izvođači, svirači i dva plesača, nastupili su u primjerenom ruhu.

6. Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo Bosiljak, Čučerje

Mlađa dječja folklorna skupina

Ja sam mala princeza - pjesme i plesovi Moslavine

Djevojčice su nastupile u dvjema varijantama- *cjelačama* te kompletima od domaćeg platna koji su sastavljeni od *rubače*, pregače i košulje. Obje varijante nošnji su među djevojčicama bile dobro usklađene. *Cjelače* bi trebale biti nešto duže od prikazanog- bar do pola lista. Kod djevojčice u ulozi "princeze" pokušalo se naglasiti njenu ulogu bogatijom pregačom, što je ispravan potez, no pregača je bila preduga za odabranu dužinu suknje- srednji polukružni dio pregače je bio znatno duži od suknje. Obuća, dječje crne šlape, je primjereni no potrebno je prikriti moderna obilježja- etikete i sl. Kao i kod prethodne skupine i ovdje je pojavio problem prekratkim bijelim pamučnih čarapa. Potrebno je nabaviti čarape koje sežu bar do koljena što danas, s obzirom na sve moguće dostupne načine kupovine, smatram da neće biti problem. Kose kod djevojčica uređene u dvije pletenice na čijim krajevima su povezane crvene mašne. Dvije sviračice nastupile su u primjerenom ruhu te je kod jedne

potrebno uskladiti dužinu *rubache* i pregače. Plesači i svirači odjeveni u uobičajeno ruho od domaćeg platna koje je upotpunjeno crnim prslukom. Pojedine *gaće* su bili nešto dulje ili kraće od ostataka. Sve dijelove ruha potrebno je odabrati u veličini primjerenoj tjelesnoj građi izvođača. Crne šlape kod plesača primjerene, a kod svirača bi predložio da se čizme zamjene opancima.

7. Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo Bosiljak, Čučerje

Starija dječja folklorna skupina

Hajd u kolo mile cure naše - pjesme i plesovi Moslavine

Skupina sastavljena od djevojčica izvela je pjesme i plesove Moslavine u dvjema varijantama nošnji sjeveroistočne Moslavine. Kod kompleta sastavljenih od *rubache*, *fertuna* i *oplečka* potrebno je bolje međusobno uskladiti duljinu *rubache* i *fertuna*. Generalno su, uz pokoju nešto kraću, *rubache* bile dobro usklađene među djevojčicama. Svileni haljetci s rukavima, osim jednog, su veličina koje odgovaraju tjelesnoj građi izvođačica. Kako se radi o starijoj skupini djevojčica moglo se upotrijebiti i nešto od tradicijskog prsnog nakita. Odabir obuće, opanci i sandale, je primjeren. Kose djevojčica uređene u dvije pletenice. Isti orkestar je pratio nastupe i mlađe i starije dječje skupine. Za komentar o odijevanju vidi prethodni osvrt.

8. Etnoteka

Mlađa dječja folklorna skupina

Peto leto služim prase si zaslužim - igre, pjesme i plesovi Međimurja (praizvedba)

Deset djevojčica izvelo je igre, pjesme i plesove Međimurja u nošnji koja je formirana po uzoru na nošnju odraslih. Dužine *rubacha* bile su dobre no sliku su kvarile preduge pregače *fertufi* koje su sezale ispod rubova *rubacha*. *Tibetni rupci* su uredno prekriveni u prsima. Iako su *tibetni rupci* dio scenskog oblačenja i kod dječjih skupina trebalo bi razmisliti o tome da se "*djeci da dječje*" kao što se i vokalna i plesna građa prilagođava dobi izvođača. Kose djevojčica uređene su u dvije pletenice koje krase raznobojne pozamanterijske vrpce (mašne). Crne šlape kao obuća primjeren su odabir. Odabrane su bijele čarape dobre dužine.

9. Etnoteka

Starija dječja folklorna skupina

Frajlice - dječje igre i pjesme iz Zagreba (praizvedba)

Uz pratnju harmonikaša odjevenog u crne hlače i bijelu košulju djevojčice su izvele dječje igre i pjesme iz Zagreba u novosašivenim haljinicama koje su lijepo dočarale sliku starog Zagreba. Svaku pohvalu zaslužuje odabrana paleta materijala te općenito samo ulaganje u kostime za dječje folklorne izvedbe. Dužine haljinica su među djevojčicama bile uglavnom dobro usklađene te je prava šteta što su pojedine sezale jedva do koljena za što ne možemo reći da je bila odlika tog vremena. Kose djevojčica uređene na primjeren način. Odabrana obuća, crne cipele i šlape, je korektna. Visina peta kod jednih cipela je bila neprimjerena za dob djevojčice.

10. Kulturno umjetničko društvo Sesvete

Starija dječja folklorna skupina

Išli smo u školicu - pjesme i plesovi otoka Murtera (praizvedba)

I ova skupina zaslužuje pohvale za prezentirano dječje odijevanje na otoku Murteru te ulaganje u kompletiranje dječjeg ruha. Djevojčice su bile odjevene u tri varijante nošnje koja se formirala po uzoru na nošnju odraslih- haljine *carze* od crvenog, smeđeg i crnog štofa. Pojedine donje dijelove *carzi* od crnog štofa potrebno je bolje uglačati u vertikalne nabore. Promišljeno odijevanje očitivalo

se u ispravno kompletiranom ruhu, diskretnom kićenju srebrnim i zlatnim nakitom starijih djevojčica, pomno usklađenom paletom boja unutar svakog kompleta te svim zakonitostima koja postavlja scenska izvedba- duljine haljina *carzi* bile su dobro usklađene među djevojčicama, ruho je bilo dobro pripremljeno za scensku izvedbu, odabrana obuća je bila primjerena te su kose kod djevojčica bile uredno počešljane. Sve navedeno odnosi se i na ruho kojega su nosili dječaci te članovi orkestra koji su upotpunili i obogatili sliku malih izvođača. U dobroj namjeri skrećem na dva detalja koji ne umanjuju vrsnoću prezentiranog ruha. Pletenice su omotane oko glave na način kako bi se postigao cjeloviti vijenac na tjemenu no pletenice bi prvo trebalo prekriziti na potiljku pa onda omotati oko glave u vijenac. Osim što su imale dekorativnu funkciju koja je prikazana, crvenim *kurdelama* (pozamanterijskim trakama) vezao se *bušt* odnosno prslučić haljine *carze*.

11. Kulturno umjetničko društvo Vrhovje župe Dubranec

Kombinirana dječja folklorna skupina

Prošćenje u Dubrancu (praizvedba)

Veselu atmosferu *prošćenja* uspješno nam je dočarala kombinirana dječja skupina iz Dubranca. Mnogobrojna skupina prezentirala je nekoliko varijanti dječjeg odijevanja u Turopolju, poglavito ženskog. Djevojčice su nastupile u trima varijantama dječjeg ruha. Kako se radi o djevojčicama različitih dobnih skupina ruho je bilo dobro raspoređeno među dobnim skupinama. Kod najmlađih potrebno je pripaziti na to da dužine *cjelača* budu do pola lista, a kod onih starijih uskladiti duljine *rubača* i pregača kako one ne bi bile duže ili kraće od *rubača*. Najmlađa djeca su nastupila bosa dok su ona starija nastupila u primjerenim crnim šlapama. Pojedine čarape nisu bile dovoljno duge. Kose djevojčica su ispravno uređene u dvije pletenice. Kao element nakita javlja se prsna mašna. Osobno smatram da nisu potrebne kao element kićenja. Kod starijih djevojčica bi opravdano bilo upotrijebiti *kraluš* te bi onda primjena prsne mašne dobila svoj smisao. Nošnje muških članova, od najmanjih plesača do svirača, primjerene. Košulju kod svirača odjevenog u plemenitašku nošnju potrebno je upasati u hlače. Izvedbu je obogatila lepeza različitih rekvizita- dječje drvene igračke te kip Gospe.

12. Kulturno umjetničko društvo Klas, Podsused

Kombinirana dječja folklorna skupina

Šfingari ge ste večerali - poklade Brodskog posavlja (praizvedba)

Izvrstan prikaz dječjih poklada- *zadušnjaka* iz Donje Bebrine i Klakara koji je od 2012. godine uvršten u popis nematerijalnih kulturnih dobara Republike Hrvatske. Mnogobrojna dječja skupina predstavila se nizom pokladnih likova- *lipim* i *strašnim fašingarima*. Od *strašnih fašingara* vidjeli smo masku *kobile* dok su *lipi fašingari* predstavljeni gotovo svim varijantama. Uobičajena pokladna maska koja nastaje izmjenom muških i ženskih uloga upotpunjena je karakterističnim tradicijskim pokladnim maskama- *lutkama*, *maskama naopako*, *ciganima* te *sokolicama*. Skrećem pozornost na jedan detalj koji je moguće usvojiti u daljnjim izvedbama. Prerušavanje muških u kostim *sokolice* više je bio iznimka, nego pravilo. Cjelokupna slika djelovala je promišljeno, dijelovi ruha bili su prikladni godišnjem dobu poklada, maske su bile odabrane sukladno uzrastu djeteta te su bile dobro postavljene i nošene. Dužine sukanja kod *sokolica*, *rubina* kod *maski naopako* te sukanja kod *cigana*, uz neznatna odstupanja, bile su dobro usklađene unutar svake skupine. Osim ruha u ovoj izvedbi valja pohvaliti i rekvizite- štapiće s nataknutim komadima slanine i kobasice te *kolačem oko rupe*. Čestitam!

Tomislav Brekalo

01.07.2019.